

Ne viss ir zelts, kas spīd

Nacionālā teātra *Lieliskais Getsbijs* ir drīzāk koncerts, nevis izrāde

BIEŽI vien grāmatas vāks pasaka svarīgāko par pašu grāmatu. Nemsim par piemēru Nacionālā teātra jauno kases grāvēju *Lieliskais Getsbijs*, kas neilgi pirms svētku sezonas piedzīvoja pirmizrādi. Iestudējuma režisore Indra Roga. Jau ieejot teātri, jūs sagaida leģions jaunu aktieru, kas, saģērbti stilizētos 20. gadu modes tērpos, defilē pa foajē, koķetējot ar skatītājiem. Programmiņa zeltā spīd tik spoži, ka pārdod to meitenes baltos cimdos. Bet pati izrāde sākas ar konfeti sprādzienu virs publikas galvām. Citēsīm folklorizējušos reklāmas tekstus: lai ko teiktu citi, nauda ir! Bet interesantākais, protams, ir jautājums, kas slēpjas zem šī spožuma, proti, vai par naudu tiešām var nopirkt visu?

Cik tālu tas attiecas uz literāro materiālu – Frānsisa Skota Ficdžeralda *Lielais Getsbijs* (teātra tulkojumā *Lieliskais Getsbijs*) patiešām par to arī stāsta. 1925. gadā publicētais romāns kļuva par amerikāņu literatūras klasiku – leģendas vēsta, ka Otrā pasaules kara laikā *Getsbiju* lasīja kareivji frontē un savu sajūsmu par darbu pārveda arī mājās. Īstenība vai ne, man šķiet, šis ir labs romāna raksturojums. Stāsts par 20. gadu džeza laikmeta ballītēm ir pietiekami izklaidējošs, tomēr tā ir tikai virskārta, zem kuras ieslēpts noslēpumainā Džeja Getsbija tēls. Šis vīrs, kas fascinē Longailendas vasar-

Recenzijas autore —
Zane Radzobe,
žurnāla *Ir*
teātra kritiķe

Ja jūs dosities uz *Getsbiju*, uzvelciet krāšņāko tērpu, ko skapī varat atrast, un iedzeriet kaut ko

niekus ar savu ekstravaganto dzīvesveidu, pilnā nopietnībā ļauj pārdomāt arī amerikāņu sapņa spožas un ēnas puses, statusa, nevienlīdzības, personības nozīmes aspektus cilvēka dzīvē. Un, protams, stāsta arī par ilgām un mīlestību, jo otrpus licim taču dzīvo Deizija. Katram lasītājam šajā stāstā tiek tas, ko viņš vēlas ieraudzīt.

Getsbijs ir populārs arī Latvijā – 2013. gada filmu ar Leonardo di Kaprio ir redzējuši daudzi, zinu, ka romānu skolās labprāt izmanto angļu valodas apguvei. Skatītāji ir sagatavoti, viņiem varētu patikt, tātad izrādei ir visi priekšnoteikumi būt veiksmīgai. Kāpēc tā nenotiek?

«Gadjijums» ir divains. Daudzi Indras Rogas iestudējuma elementi man šķiet izdevušies, un vienīgais iebildums – cik žēl, ka šī ir izrāde, nevis koncerts. Divaini? Nu, spriediet paši. Izrādes pulsējošā sirds ir dzīva mūzika, ko spēlē *Big Al & The Jockers* ar Latvijā iemīļoto lietuviešu dziedātāju Alģirdu Šuminsku priekšplānā. Šuminsks vienmēr prot savērt ballīti uz līdzenas vietas, un arī *Getsbijs* nav izņēmums. Izrāde ir arī bauda acij. Mārtiņa Vilkārša scenogrāfiju citādi kā par efektīgu nenosauksi. Kostīmu māksliniece Anna Heinrihsone, tikuši pie izaiņinājuma saģērbt desmitiem aktieru, bijusi iedvesmota, un daudzi tērpi izceļas ar fascinējošu rotaļīgumu. Ir pat pirotehnika. Vienīgais, kā trūkst, ir jēga.

Te nākas vainot režisori, turklāt uzreiz divās «lomās». Atklāti sakot, režijas nepilnības izrādē jūt mazāk, jo Indras Rogas atstāto tukšumu tēlu psiholoģiskajā attiecību pinumā aizpildījusi kustību māksliniece Inga Raudinga, organizējot nemitīgi nīrbošās masas. Skatuves norises ir raitas. Taču kustības nevar kompensēt dramatisējuma trūkumus, un tas Rogai (viņa arī romāna dramatisējuma autore) padevies neparasti vārgs. Ātri kļūst skaidrs, ka izrādē īsti nav pamata gaidīt kādus aktierdarbus epizodēs starp deju priekšnesumiem, jo – dramatisējumā īsti nav, ko spēlēt ne raksturu, ne tēmu, pat ne sīzeta līmeni. No 20 «pieaugušajiem» ansambļa dalībniekiem (izrādē piedalās arī vairāk

LIELSKAIS GETSBIJS

Nacionālā teātra Lielajā zālē. Nākamās izrādes 9., 25. janvārī. Izpārdotas.

IR IESAKA

IZRĀDE. DIVU SIRŽU ZĒNS. LIEPĀJAS TEĀTRA MAZAJĀ ZĀLĒ LIELĀJĀ DZINTARĀ

Afganistānā darbojas šariata likumi. Aizliegts teātris, mūzika, humors un sieviešu viedoklis. Izrāde ir stāsts par ģimeni, kas pārkāpj šīs robežas un bēg no valsts. Viņiem priekšā ir piedzīvojumiem bagāts ceļojums. Un viņiem ir lielas sirdis. Režisors Viesturs Roziņš. Lomās Anete Rimkus, Sandis Pēcis, Valts Skuja, Kārlis Ērglis, Artūrs Irbe. Biļetes cena 25–30 €. Bilesuparadize.lv

10. JANVĀRIS

DEJA. SOLĪ RAKSTOS ĶĪPSALAS HALLĒ

Lielkoncertā piedalīsies 15 Latvijas deju kolektīvi. Skatītājus priecēs Dagmāras Bārbales, Jāņa Ērgļa, Jāņa Purviņa, vecmeistaru Arvīda Spuras un Jāņa Vilcāna horeogrāfijas, dejas no maijā gaidāmo vidējās paaudzes dejotāju svētku repertuāra, kā arī jaundarbi. Mākslinieciskais vadītājs Jānis Ērglis. Biļetes cena 12–23 €. Bilesuparadize.lv

10. JANVĀRIS

nekā 20 studentu) aci piesaista Liene Sebre (Deizijas draudzene Džordana), kurai izdodas radīt iespaidu, ka aiz varones uz skatuves vārdos nepateiktā noris kāda saturīga dzīve. Pārējie – un runa šeit ir par Nacionālā teātra meistariem – izskatās, ka izrādei īsti pat nav vajadzīgi. Acīmredzami režisorei jēlkāda stāsta (vienaļga – par mīlestību, ambīcijām, noslēpumu atmaskošanu, nevienlīdzību – iespēju tik daudz!) izstāstīšana nav likusies intereses vērtā.

Diemžēl šādos apstākļos zem sietiena nonāk galvenās lomas atveido-

Mārtiņa Vilkārsa scenogrāfiju citādi kā par efektīgu nenosauksi

tājs Jēkabs Reinis (viņš bijis arī režisores asistents), kas *Getsbija* lomā centrēts kā izrādes zvaigzne. Pārmetumi aktierim droši vien ir gan taisnīgi, gan netaisnīgi. Jā, Reinis tēlu veido tikai ar statisku pozu palīdzību, trūkst jebkādas iekšējas darbības, un tas, protams, liecina, ka, iespējams, aktieris īsti nepārvalda profesionālos rīkus, kas nepieciešami lomai.

No otras puses... Reinis teātrī bieži nestrādā. Viņa spožā debija Elmāra Seņkova izrādē *Pūt, vējiņi!* radīja cerības, ka ir piedzimis jaunā Nacionālā teātra zvaigzne, taču

aktieris izvēlējās ar regulāru darbu teātrī nesaistīties un biežāk pievēršās kino. Taču viņa atgriešanās liecina, ka Reinis ir gan talantīgs, gan harismatisks, bet, lai padarītu viņu par teātra zvaigzni, vajag daudz darba – gan aktiera paša, gan režisoru. Uzticēšanās kredīts tērējas strauji, un tas jāsaprot ne tikai aktierim, bet arī teātrim.

Ja jūs tomēr dosities uz *Getsbiju*... Uzvelciet krāšņāko tērpu, ko skapī varat atrast, iedzeriet kaut ko pirms izrādes, un negaidiet to, ko izrāde nespēj sniegt. ●

FOTO – KRISTĀPS KALINS

12. JANVĀRIS

KONCERTS. RAIMONDA PAULA DZIMŠANAS DIENAS KONCERTS DZINTARU KONCERTZĀLĒ

Komponista Raimonda Paula 89. dzimšanas dienas koncertā muzicēs pats Maestro un kopā ar viņu Latvijas Radio bigbends un solists, bass Edgars Ošleja. Programmā gan džeza melodijas, gan Ošlejas dziedājumi. Biļetes cena 20–50 €. Koncerts izpārdots. Bilesuparadize.lv

NO DECEMBRA

IZSTĀDE. JAUNA ĀRTELPAS EKSPOZĪCIJA MUZEJU KRĀTUVĒ PULKA IELĀ 8

Nacionālā mākslas muzeja pastāvīgā ārtelpas ekspozīcija iepazīstina ar lietuviešu tēlnieka Mindauga Navaka (1952) daiļradi. Viņš pārstāv paaudzi, kura 70. gados sāka apvērsumu Lietuvas tēlniecībā. Pie muzeju krātuves apskatāma granīta skulptūra *Vairogs* un septiņas betona kompozīcijas *Apjoms un izklājums*. Lnmm.lv